

корелює з рівнем готовності вчителів упроваджувати інноваційні, міжкультурні та цифрові підходи. *Акцентовано*, що сучасна європейська політика професійного розвитку педагогів вимагає системної інтеграції гнучких інструментів, пріоритетними серед яких є: мікрокваліфікації (Micro-credentials) як засіб швидкого набуття компетентностей, інституалізація професійних навчальних спільнот (PLC) та міжнародна мобільність.

Констатовано, що, незважаючи на значні законодавчі та інституційні успіхи (зокрема, у сфері інклюзії та реформи «Нова українська школа»), для досягнення повної інтеграції Україні необхідно зосередитися на практичних викликах: масштабній перепідготовці педагогічних кадрів, подоланні суспільного упередження та забезпеченні фінансової стійкості реформ.

Зроблено висновок, що інтеграція загальної середньої освіти України в Європейський освітній простір є незворотним стратегічним курсом, реалізація якого забезпечується через цілеспрямовану гармонізацію законодавства, модернізацію змісту освіти (компетентнісний підхід), інклюзивну та цифрову трансформацію, а також професійний розвиток педагогів із залученням інноваційних європейських інструментів (мобільність, програми мікрокваліфікації).

Європейські пріоритети та національні політики інтеграції загальної середньої освіти в європейський освітній простір

А. П. Джуріло,
*кандидат педагогічних наук, старший дослідник, доцент,
старший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України*

У контексті європейської інтеграції України особливої актуальності набуває питання гармонізації національної системи загальної середньої освіти з європейськими стандартами та практиками. *Виявлено*, що процеси інтеграції охоплюють не лише структурно-організаційні аспекти, а й мовну, міжкультурну та соціальну площини освітньої діяльності. *З'ясовано*, що системна інтеграція вимагає врахування як вертикальних (рівневих), так і горизонтальних (міжкультурних, мовних) векторів розвитку освітнього простору.

Обґрунтовано необхідність забезпечення наступності між дошкільною та початковою ланками освіти відповідно до європейських підходів раннього розвитку дитини. *Виявлено* ключові напрями інтеграції: формування компетентнісного підходу з дошкільного віку, впровадження ігрових методик навчання, розвиток соціально-емоційного інтелекту. *Доведено*, що плавний перехід між рівнями сприяє психологічній готовності дитини до систематичного навчання та зменшує адаптаційні ризики.

З'ясовано специфіку перехідного періоду між початковою та середньою школою як критичного етапу освітньої траєкторії. *Обґрунтовано* впровадження пропедевтичних курсів, що забезпечують поступове ускладнення змісту та методів

навчання. *Виявлено* європейські практики формування універсальних навчальних компетентностей, які забезпечують безперервність освітнього процесу.

Доведено важливість професійної орієнтації на етапі профільного навчання згідно з європейською стратегією lifelong learning. *Обґрунтовано* необхідність розвитку дуальної освіти, STEM-напрямів та практико-орієнтованого навчання. *З'ясовано*, що інтеграція академічних і професійних компетентностей відповідає потребам сучасного ринку праці та сприяє мобільності випускників.

Виявлено мультилінгвальний підхід як пріоритет європейської освітньої політики. *Обґрунтовано* впровадження раннього вивчення іноземних мов (з дошкільного віку) та розвитку багатомовної компетентності учнів. Доведено, що володіння двома-трьома європейськими мовами забезпечує академічну мобільність та конкурентоспроможність випускників українських шкіл.

У контексті міграційних викликів *виявлено* критичну потребу у системах підтримки інтеграції дітей-біженців, зокрема з України, в освітні системи країн ЄС. *Обґрунтовано* необхідність створення адаптаційних програм, що включають вивчення мови країни перебування, психологічну підтримку та соціокультурну адаптацію.

Доведено ефективність інклюзивних освітніх практик, що забезпечують збереження культурної ідентичності дітей-біженців при одночасній інтеграції в нове соціокультурне середовище. *З'ясовано* роль міжнародних організацій (ЮНІСЕФ, УВКБ ООН) у координації освітніх програм для дітей, постраждалих від конфліктів.

Виявлено проблему визнання українських освітніх документів та забезпечення наступності навчання. *Обґрунтовано* впровадження гнучких освітніх траєкторій, що враховують індивідуальні потреби дітей-біженців та сприяють їх успішній академічній та соціальній інтеграції.

Освіта і навчання ЄС: поступ інтеграційних процесів

Д. А. Вороніна-Пригодій,
науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України

Розглянуто еволюцію інтеграційних процесів у сфері освіти та навчання в Європейському Союзі, що стали ключовим чинником формування спільного європейського освітнього простору. Підкреслено, що освітня політика ЄС розвивалася паралельно з політичною та економічною інтеграцією країн, поступово перетворюючись на інструмент забезпечення соціальної єдності, економічної стабільності та демократичного розвитку.

Охарактеризовано п'ять основних періодів становлення освітньої інтеграції. Перший (1957–1986) період започаткував співпрацю у сфері професійної освіти через Римський договір і Першу програму співробітництва у сфері освіти. У другий (1987–1998) період освіта була офіційно визнана напрямом європейської політики – Маастрихтський договір і програма Erasmus започаткували масові обміни